

el més fèrtil dels prats').

En particular el val. *Junda* podria venir del mateix mot: admetent que no hi hagi l'aglutinació i imaginant que *ġund* pogués tenir una variant en *-a* («nomen unitatis»). Això ha de ser, bàsicament, per més que no siguin evidents aquests detalls; sobretot, però, és notable que s'apliqui a una zona tan reduïda: *Jun*, un poble del p.j. Granada és tot un municipi. I *Jondal* és una extensa vènda.

Aquí, en canvi, és només un barranc, que allí mateix conflueix amb el riu d'Albaida. Ara bé, aquesta noció s'ha expressat toponímicament amb el ll. JUNTA: *La Yunta*, p. j. Molina de Aragón, *las yuntas de Xarama y Tajo* en una comèdia de Lope de Vega (*DECH*), allò que en català es diu més aviat *el junyent*, però és concebible que *junta* fos també mossàrab valencià en aquest sentit (àdhuc pot ser que, pronunciant-se amb *t* àrabic, sonés quasi com *d*).

El més convincent és admetre que *ġunta* (>*ta*) s'usés ja com a nom d'aquest lloc abans de l'arabització i que això donés peu a l'ús de *ġund* 'districte', amb aplicació un poc impròpia a una alqueria particular i al paratge de la confluència.

Completelem amb més dades la informació del *Jondal* eivissenc. El *Raffal Beni-erze Abenjondal* ja figura en el *Rpt.* d'Eivissa (r. 155), entre els del Quartó d'Algarb, que comprengué també Les Salines (i per tant pot aplicar-se a la vènda en qüestió, o ser-ne una prolongació. Com que *Aben* (o *ibn*) pot tenir valor d'exponent adjectivador, ho interpreto 'rafal dels Beni-erze, els de Jondal, o que hi toquen'. Macabich el documenta en text català, ja en el S. XVI: «atalaya y escucha del cerro del *Jondal*», a continuació de les d'Albarca (*Feudalismo*, 47), i el 1808, dins el *Quartó* de les Salines: «Puig del *Jondal*, atalaya de «Pepia ---» (p.49). Tofiño, en el seu *Derrotero*, posa la *Punta del Yundal*, 3/4 de milla al SE. del Port Roig d'Eivissa (p. 171) (és clar que Y-és grafia imperfecta, andalusada, del Tofiño, per ġ, car també escriu *Rotya*, *Yoc*, *Puyols*, pp. 177, 186).

¹ Conten Aben al-Qutiya i Aben Idarí que Abderrahmen en l'any 924 obligà a rendir-se els Beni-Qâsi, que des de llavors serviren en l'exèrcit permanent: en els *ġunds*, intensificant la guerra santa.— ² Igual podria ser *ġund al-qibla* 'divisió militar del Sud'.

JUNEDA

Poble gran de les Garrigues, 18 k. al SE. de Lleida i 4 a ponent de Les Borges.

PRON. LOCAL *ġunéde*, allí mateix i a Mollerussa, *ġunéda/s*, a St. Martí de Maldà (Casac. 1920), *ġunéde* en l'enq. del poble mateix (1956 xv, 119, 123).

MENCIONS ANT. 1155: *Joneda* (Mas, N.H. Bna. xi, 166); 1169: «--- Lleyda --- en Valcalent --- ad A. de *Podio-seculo* --- ad Willelmum de *Juneda* ---» (MiretS., *Templ.*, p. 149); c. 1170, segons els «termini antiqui» de la Lleida sarraïna (nº 27) «Fenosam, et est infra terminum *Juneta* terminis, que est de llerda»; 1172: *Iuneda* (Kehr, *Papsturk.*, p.450); 1186: *Iuneta* (6 vegades, err. *uineta*) (*Cart. de Poblet*, p. 112); 1189: venda d'un mas d'*Avinseló* a Guillem de *Juneda* (Font Rius, *C.d.* p. 1, 814, n. 2); S.XIII: *Juneta* Pleyan de Porta, *Notes Hist. de Lleida*, p.58); 1243-50: Fra Guillem de *Juneda* era comanador dels Hospitalers de Vic, i altra referència de 1270, CCandi, *Mi.Hi.Ca.* II, 420, 479.

Des de *mj.* S. XIII: *Juneda* (*RHisp.* XXXVII, 111); 1276: *Juneta* en el testament de Guillem de Cervera (Font Rius, p. 265) A la *Cròn.* de Jaume I consta que G. de Cervera era «senyor de *Juneda*» (§34, Ag., p. 60 etc.); 1336: Petrus vicecomes de Vilamuro et dominus de *Iuneta* atorga drets als habitants de la Pobla de Segur (Font Rius *o.c.* § 372 I, p. 551 i p. 558); 1359: *Juneda* (*CoDoACA* XII, 20).

ETIM. Ja vaig anticipar inconcretament que era d'origen àrabic, en *E.T.C.* I, 265. Es tracta ben segur de l'àrab *ġunāina*, diminutiu de *ġanna*, que primordialment vol dir 'jardí' i pertanyia a l'àrab general i de tots temps; és el diminutiu conforme al tipus general dels diminutius.

Aquí, però, tenim el diminutiu documentat ben concretament: en Lane, i en diversos lexicògrafs, Beaussier, Boqtor etc. (Dozy, *Suppl.* I, 220b). Era popular en l'àrab d'Espanya (*RMa*, *PAIC*); i del plural *al-ġānnāt* ve el val. *Alginet*. Però, ultra el sign. bàsic, *ġanna* havia pres el sentit de «maison de plaisir dans les environs de la ville» (així a Algèria: Beaussier); i que el dim. *ġunāina*, en aquesta i les altres accs. peculiars, ja s'havia convertit en un mot de per si, ho prova el fet que Boqtor forma un derivat del diminutiu *ġunāina*: car aquest també significava, en especial, «jardin où l'on cultive des arbres fruitiers», i d'aquí es derivava *ġunāinatī* 'jardiner' (Dozy).

Sens dubte *Juneda* fou una casa de plaer, 'la torre, el xalet' (que diríem) del rei moro de Lleida: poble a l'abast de mitja hora, a cavall, des de la ciutat, i en clima ja més fresc (150 m.més alt), lluny de l'enxubament de la ribera del Segre. *ġunāina*, contret en *Junena*, sofrí una dissimilació en *Juneda*: inevitable, majorment estant orientada pels incomptables NLL *Fullea*, *Pineda*, *Avellaneda*, *Castanyeda*, *Roureda*, *Freixeneda* etc. (influència reflectida per la falsa llatinització *Iuneta*, ben tardana en la documentació).

Altrament el cas es repetia dins les terres catalanes ocupades pels moros. En particular veiem que el rei sarraí de Mallorca, féu igual: *ġunaina* està